

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/41/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713210674
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5713210674.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členiek senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a JUDr. Táne Rapčanovej, v spore žalobcu: STAVDOM s. r. o., so sídlom Rakovo 33, IČO: 36 849 863, právne zastúpený: AK JUDr. Repáň a partneri s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 25, Martin, IČO: 50 711 776, proti žalovanému: Ing. R. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. Y. XXXX/XX, Y., právne zastúpený: Mgr. Ľuboš Král, advokát so sídlom S. E. X, Y., o zaplataenie 22.208,96 € s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 5C/114/2014-633 z 05. novembra 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný **m á** voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplataenia ceny za dielo, ktoré na základe ústnej zmluvy o dielo pre žalovaného vykonal (výrok I.). Žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.) a Slovenskej republike priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania, ktoré boli za znalecké dokazovanie hrazené zo štátnych prostriedkov (výrok III.). Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal aktívnu vecnú legitimáciu v spore, a to existenciu ústnej zmluvy o dielo, ktorá mala byť medzi stranami sporu uzavretá na jar roku 2019 (niekedy stranami sporu označovaná aj ako uzatvorená na konci roku 2018). Uvedená ústna zmluva mala nadväzovať na už dve písomné zmluvy o dielo medzi R. Y. ako živnostníkom a žalovaným s tým, že od 23.10.2007 založil Ján Mokoš spoločnosť STAVDOM s.r.o., ktorej bol konateľom a tvrdil, že poradí tretia zmluva už bola uzatvorená medzi žalovaným a touto spoločnosťou . Keďže zmluva o dielo môže byť uzavretá aj ústne, okresný súd skúmal náležitosti predmetnej zmluvy ako aj skutočnosť, či žalovaný mal vedomosť o tom, že v poradí tretiu zmluvu uzatvára už so žalobcom, ktorého konateľom bol Ján Mokoš. Pretože k žalobe takýto rozhodný dôkaz priložený nebol, vyzval žalobcu, aby v priebehu konania túto tvrdenú skutočnosť preukázal. Žalobca však nepredložil žiaden dôkaz, ktorý by bol vystavený práve spoločnosťou STAVDOM s.r.o. a podpísaný, resp. autorizovaný žalovaným. Finančné prostriedky, ktoré boli vyplácané žalovaným v hotovosti, preberal na základe potvrdení R. Y. bez uvedenia, že ich preberá ako štatutárny orgán spoločnosti STAVDOM s.r.o. Pokiaľ žalobca tvrdil, že na stavbe žalovaného umiestnil logo svojej spoločnosti STAVDOM s.r.o., z čoho malo byť žalovanému zrejmé, že jeho stavbu realizuje práve táto právnická osoba, okresný súd uvedené nepovažoval za preukázanie uzavretia zmluvy o dielo medzi žalobcom a žalovaným. Konštatoval, že R. Y. so žalovaným uzavrel v minulosti dve zmluvy o dielo, na základe ktorých ako živnostník vykonával práce na stavbe rodinného domu žalovaného, nemôže tak byť úplne samozrejmé, že z umiestnenia loga žalobcu na nehnuteľnosti žalovaného mal žalovaný dospieť k záveru, že stavbu realizuje žalobca a nie R. Y.. Okresný súd

vec právne posudzoval podľa ust. § 631 a nasl. Občianskeho zákonníka upravujúcich zmluvu o dielo. Vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku premlčania ustálil, že splatnosť ceny diela nastala po skončení diela, pretože nebolo preukázané, že by sa zmluvné strany dohodli inak. Za práce realizované v júni 2010 si mohol uplatniť nárok na ich zaplatenie už 01.07.2010 a od tohto momentu začala plynúť trojročná premlčacia doba podľa § 1§ 101 Občianskeho zákonníka, tá uplynula 01.07.2013, žalobca podal na súd žalobu o doplatenie ceny diela dňa 23.07.2013, teda po uplynutí premlčacej doby. Okresný súd, preto v zmysle § 100 Občianskeho zákonníka prihladal na námietku premlčania, ktorú vzniesol žalovaný a uzavrel, že žalobca primárne nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitímáciu, okrem toho, ak by aj aktívnu legitímáciu mal námietka premlčania vznesená žalovaným bola dôvodná, preto žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý mal v konaní úspech v celom rozsahu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca a žiadal, aby krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, a to dôkazy, ktoré boli podstatné pre ustálenie rozsahu vykonaných prác, ceny vykonaných prác, keď bolo nesporné, že tieto boli vykonané jeho osobou. Dopracovanie znaleckého posudku na zodpovedanie otázok súvisiacich s jeho námietkami bolo podstatné pre ustálenie záveru, či celkovo vyúčtované práce v objeme 102.375,43 boli správne účtované. Ďalej žalobca namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a to nesprávne ustálil rozsah vykonaných prác. Faktúry, ktoré vystavil odzrkadľujú skutočne vykonané práce na dome žalovaného, ktoré boli žalovaným aj dlhodobo rešpektované, čo do kvality ich vykonania ako aj čo do ceny. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že spôsob realizácie diela tak ako bol popísaný účastníkmi bol medzi nimi bežný a bezproblémový až na úhradu poslednej faktúry, ktorej zaplatenie je predmetom spornej veci. Systém spolupráce bol dohodnutý tak, čo potvrdil aj samotný žalovaný, že na základe výzvy mu žalovaný poskytol finančné prostriedky a on následne práce vykonal. Žalovaný mu finančné prostriedky poskytol aj v roku 2010 a 2011, čo je dôkazom toho, že nie je možné ustáliť lehotu na plynutie premlčacej lehoty na deň 01.07.2010 tak ako to urobil okresný súd. Z vyjadrenia samotného žalovaného na pojednávaní v októbri 2016 je nepochybné, že dielo bolo postupne zálohované a vyúčtované až v roku 2011, teda nemôže platiť tvrdenie, ktoré uviedol samotný žalovaný, že od 09.09.2009 už na stavbe nerobil. Vonkajšie úpravy - oplatenie, zemné práce a ostatné konštrukčné práce boli vykonávané ako posledné a k odovzdaniu kľúčov došlo v novembri 2011, zálohy boli plnené ako v 09. tak aj v 10. mesiaci roku 2011. Okresný súd na tieto skutočnosti žiadnym spôsobom nereagoval ani sa s nimi nevysporiadal. Potom nemožno súhlasiť s počiatkom premlčacej lehoty ustálenej okresným súdom k 01.07.2010. Žalobca ďalej namietal nesprávnosť záverov okresného súdu o nedostatku jeho aktívnej legitímácie. Okresný súd sa nevysporiadal s jeho tvrdeniami, že oznámil žalovanému, že došlo k zmene fyzickej osoby na právnickú osobu, na danej stavbe nevykonávala stavebnú činnosť iná firma ako R. Y. alebo STAVDOM s.r.o. Žalovaný nikdy nevysvetlil súdu, prečo si nevšimol, že na jeho dome je reklama na spoločnosť STAVDOM s.r.o. s popisom realizátora stavby. V spise sa nachádza fotografia s osadením reklamy STAVDOM s.r.o. v čelnej časti domu žalovaného od ulice, ako sa prichádza k domu, preto nie je možné nevšimnúť si ju. Predmetná reklama tam bola do ukončenia stavby. Táto skutočnosť vyplývala aj z vystavených faktúr, ktoré nikdy neboli až do poslednej faktúry rozporované, hoci boli vystavované pod označením dodávateľa STAVDOM s.r.o. Sám žalovaný vo svojej výpovedi 04.02.2016 uviedol, že zistil, že na jeho dome sa nachádza celta s označením STAVDOM. Súdom prijatý záver o nevedomosti žalovaného o subjekte, ktorý mu vykonával stavbu je preto otáznym a v rozpore s logickým hodnotením skutočností a produkovaných dôkazov. Ak nikto iný práce nevykonával tak žalovanému muselo byť zrejmé, že práce sú vykonávané žalobcom. Iný stav by bol, ak by na stavbe pracovalo niekoľko firiem, vtedy by sa nedalo ustáliť pri viacerých dodávateľov, komu táto reklama patrí. Ďalej poukázal na to, že na základe vykonaného dokazovania, a to najmä z vyhotoveného znaleckého posudku bolo zrejmé, že hodnota nesporných prác vykonávaných jeho osobou bola urobená v hodnote 92.825,15 eur, sporná hodnota v rozsahu 12.658,59 eur s tým, že na základe znaleckého dokazovania minimálne v tomto rozsahu by mu prináležalo zaplatenie uplatnenej istiny. Okresný súd vzhľadom na ním prijaté závery potom znalecké dokazovanie nariadil a vykonal zbytočne.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Podľa jeho názoru okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam. Žalobca nepreukázal, že by s ním uzatvoril zmluvu o dielo, tak isto neprodukoval dôkaz o čase

zhotovenia diela a jeho odovzdaní, pričom stavebný denník, ktorý žalobca predložil až v samom závere súdneho konania bol jednoznačne ako nepravdivý dôkaz vyvrátený, keďže nebol nikým autorizovaný a bol zjavne antidatovaný. Rovnako okresný súd správne vyhodnotil aj vznesenú námietku premlčania, časový údaj o ukončení diela mal preukázaný výpoveďami samotného konateľa žalobcu. Dátumy a výšky peňažných súm uvedených na potvrdení o prevzatí peňazí nemajú žiadnu dôkaznú silu ohľadne preukázania tej skutočnosti, kedy bolo dielo skutočne dodané a v akom rozsahu.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

5. Primárnym dôvodom, pre ktorý okresný súd žalobu zamietol bol nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorý podľa okresného súdu v konaní nepreukázal existenciu záväzkovo-právneho vzťahu, zmluvy o dielo, na základe ktorej si žalovanú istinu voči žalovanému uplatnil.

6. Súdne konanie začalo doručením žaloby na Okresný súd Martin 23.07.2013, v čase začatia súdneho konania postup súdu a účastníkov konania upravoval zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ten bol s účinnosťou od 01.07.2016 nahradený novou procesno-právnou úpravou, a to zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok. V čase podania žaloby, podľa vtedy platnej procesnej úpravy, ako aj podľa „novej“ procesnej úpravy platila povinnosť žalobcu tvrdiť skutočnosti rozhodné pre uplatnenie nároku špecifikovaného v žalobe a označiť a predložiť dôkazy na ich preukázanie. Uvedené znamená, že žalobca mal povinnosť tvrdiť rozhodné skutočnosti, na základe ktorých si uplatňuje žalovaný nárok a označiť a predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho ktorého účastníka, treba rešpektovať aj tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúcí charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti.

7. Na základe uvedeného, pokiaľ si žalobca uplatňoval nárok na úhradu ceny za dielo, ktoré bolo realizované pre žalovaného na základe ústnej zmluvy o dielo, bol to žalobca, na ktorom bolo bremeno nielen tvrdenia, ale aj dôkazné bremeno uvedené skutočnosti preukázať. Žalovaný v rámci svojich vyjadrení pred okresným súdom namietal, že žiadnu zmluvu o dielo uzatvorenú so spoločnosťou STAVDOM s.r.o. nemal. Keďže v žalobe absentovali údaje týkajúce sa podstatných náležitostí žalobcom tvrdenej ústnej zmluvy o dielo, na pojednávaní konanom 02.10.2014 bol jeho právny zástupca prostredníctvom súdu vyzvaný, aby uvedené skutočnosti a údaje doplnil. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní konanom dňa 19.11.2014 (č. l. 70) tvrdil, že medzi účastníkmi existoval zmluvný vzťah na základe dvoch zmlúv o dielo, z obsahu týchto zmlúv vyplynulo, že mali byť uzatvorené medzi žalobcom ako objednávateľom a R. Y. ako zhotoviteľom. Žalobca tvrdil, že po vzniku spoločnosti STAVDOM s.r.o., t. j. v 10. mesiaci roku 2007 už práce pre žalovaného vykonávala táto spoločnosť, teda priamo žalobca. Žalobca v písomnom podaní z 08.09.2015 (č. l. 88 spisu) opätovne uviedol, že žalobu podal na základe toho, že pre žalovaného vykonával práce v rozsahu a zmysle ústne uzavretej zmluvy o dielo a predmetom súdneho konania sú nároky z titulu uzatvorenej ústnej zmluvy medzi spoločnosťou STAVDOM s.r.o. a žalovaným na práce špecifikované v prílohe faktúry 20120012 za cenu v tomto prehľade rozpočtových nákladov uvedenú. Tvrdil, že uvedená zmluva o dielo bola uzavretá „z jari v roku 2009“ s tým, že tieto práce v predloženej rozpočte špecifikované boli vykonávané v priebehu roku 2009 a roku 2010. Žalovaný skutočnosti uvádzané, žalobcom vo vyjadrení z 09.10.2015 rozporoval. Bolo teda na žalobcovi, aby svoje tvrdenia, od ktorých odvíjal právo na zaplatenie žalovanej istiny, preukázal. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania ustálil, že existenciu zmluvy o dielo, z titulu ktorej si žalobca voči žalovanému uplatňuje zaplatenie žalovanej istiny, žalobca v konaní nepreukázal. Odvolací súd sa stotožňuje s týmto záverom okresného súdu. Žalobca ako jediný dôkaz na preukázanie existencie uzavretej ústnej zmluvy poukazoval na transparent zavesený na dome žalovaného s tým, že na ňom bolo označené obchodné meno jeho spoločnosti. Skutočnosť, že na dome bola takáto reklama žalovaný nerozporoval, nemožno však ani podľa odvolacieho súdu bez ďalšieho prijať záver o existencii ústnej zmluvy o dielo uzatvorenej „z jari 2009“ medzi žalobcom a žalovaným, na základe ktorej si žalobca uplatňuje žalovanú istinu. Okresný súd tak dospel k správne záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom, ktorý nepreukázal existenciu záväzkovo-právneho vzťahu, na základe ktorého si uplatňuje žalovanú istinu.

8. Rovnako pokiaľ sa týka ďalších záverov okresného súdu v súvislosti s námietkou premlčania vznesenou žalovaným, odvolací súd sa s týmito závermi stotožňuje. Podporne poukazuje na vyjadrenia samotného žalobcu, ktorými špecifikoval uplatnený nárok s tým, že na základe ústnej zmluvy z jari 2009 boli vykonané práce na dome žalovaného s tým, že tieto mali byť dokončené v roku 2009 a 2010. Okresný súd poukázal na závery znaleckého dokazovania o tom, že hodnoty vnútornej kanalizácie, vody a elektrorozvody boli síce fakturované v roku 2012 avšak vzhľadom na technologické postupy stavebných prác, museli byť dokončené pred prácami stien, stropov a podláh. Za práce, ktoré boli vykonávané v júni 2010 si tak žalobca mohol podľa okresného súdu uplatniť právo už 01.07.2010. Žalobca podal žalobu až 23.07.2013, teda po uplynutí zákonnej trojročnej premlčacej doby. Pri vystavení faktúry v roku 2012 nebolo preukázané, prečo v tomto období žalobca vystavoval faktúru, nezodpovedalo to ani žiadnym jeho tvrdeniam. Odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú odvoláciu námietku žalobcu o nedostatočnom vykonaní dokazovania týkajúceho sa rozsahu vykonaných prác na dome žalovaného. Keďže nebol preukázaný základ nároku, t. j. existencia právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, vykonávanie dokazovania týkajúce sa rozsahu prác by bolo neúčelné, nakoľko skutočnosti, ktoré mali byť týmto dôkazom preukázané, nie sú relevantné pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku. Pokiaľ ide o posúdenie námietky premlčania, okresný súd správne ustálil, že v prípade, ak nie je medzi zmluvnými stranami dohodnutá doba splatnosti ceny za vykonanie diela, táto je splatná po skončení diela, teda súčasne s prevzatím a odovzdaním diela. Samotný žalobca pri vymedzení nároku uviedol, že išlo o ústnu zmluvu o dielo uzavretú z jari 2009 a išlo o vykonané práce v rokoch 2009 a 2010. Na záver však považuje odvolací súd zdôrazniť, že aj v prípade, ak by námietka premlčania nebola dôvodná, vzhľadom na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, resp. nepreukázanie jeho aktívnej vecnej legitímácie je vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol.

9. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Keďže odvolaniu žalobcu vyhovené nebolo, v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalovaný, tomu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

10. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)